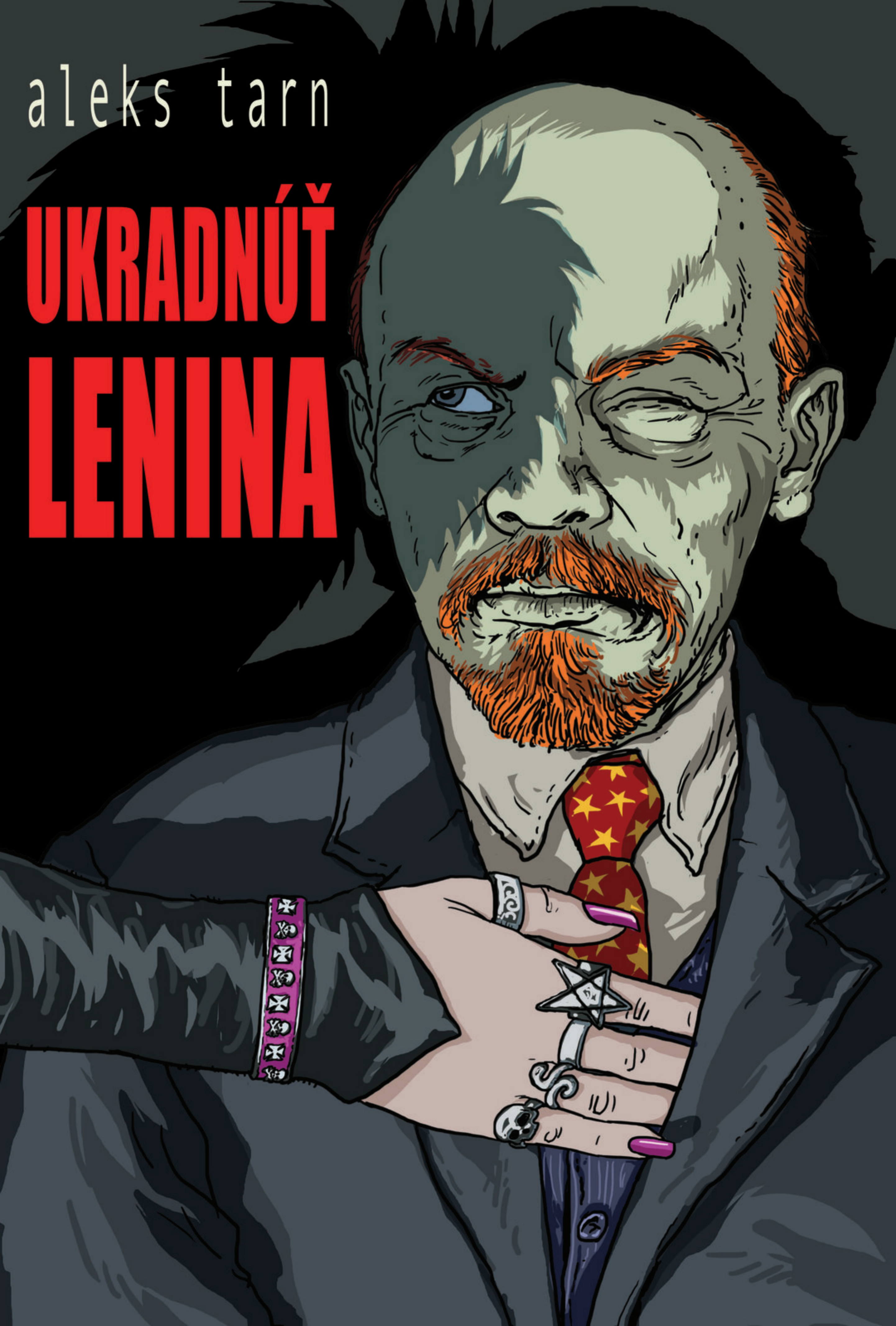

aleks tarn

UKRADNŮT LENINA

Ukradnúť Lenina

Alex Tarn

UKRADNÚŤ LENINA

sitzrealistická fantázia

MARENČIN PT

Ďakujem Mgr. Irine Dulebovej, PhD. za priateľskú pomoc pri riešení niektorých prekladateľských problémov, súvisiacich s textom tejto knihy.

Ján Štrasser

© Alex Tarn, 2008
© Marencin PT, spol. s r. o., Bratislava, 2012
Jelenia 6, 811 05 Bratislava
marencin@marencin.sk www.marencin.sk
Translation © Ján Štrasser, 2012
Cover © Jozef ‚Danglár‘ Gertli, 2012
Design © Marta Blehová, 2012
Jazyková úprava Vlasta Ballová
296. publikácia, 1. vydanie

ISBN 978-80-8114-122-5 (viaz.)

ISBN 978-80-8114-231-4 (ePub)

Skorý aprílový chamsín roztápal hradskú i oblé samarijské vršky, čo sa sotva zazelenali po zimných dažďoch. O dva týždne už budú žlté. Veňa sa usmial. Juh, kde život bol vždy len funkciou prítomnosti vody, ho už dávno odučil smútiť nad zdanlivým odumieraním prírody. Netreba smútiť, treba polievať.

„Čo keby si bol smutný aspoň zo slušnosti?“ Manželka sa rozhodla predbiehať, prudko mykla volantom, no rovnako prudko si to rozmyslela a zastrčila sa späť za nákladiak, ktorý jej už liezol na nervy. „Odchádzaš predsa na dva týždne. Debil!“

Posledné slovo evidentne patrilo šoférovi nákladiaka, Veňa aspoň uprednostnil práve tento výklad. Nepamätal sa, kedy boli od seba tak dlho. A boli vôbec niekedy od seba? Zmierlivo zahmkal a pohladkal ju po vlasoch.

„Myška, nehysač. Veď nejdem na Mesiac. Len na dva týždne. Ani si nevšimneš, a budem zas doma. Vari nevieš, že nezaškodí, keď sa manželom chvíľu po sebe cnie? Obnovuje to city. Radšej rozmýšľajme o októbri, dobre?“

V októbri mali oslavovať striebornú svadbu a už dávno si na tú

príležitosť naplánovali veľmi drahý romantický zájazd na Maldivy. Žena opäť mykla volantom naľavo, napravo a zúrivo stlačila klak-són.

„Debill!“

„Nechaj ho. Kam sa ponáhľaš? Máme ešte more času.“

„Naozaj, čo to vyvádzam?“ vzdychla a prudko znížila rýchlosť.

Za ňou nervózne zatrúbili dve-tri autá.

„Debili!“

„Nurit, neblázni, hlupáčik,“ povedal Veňa nežne. „Veď nejdem do Libanonu.“

„Chvalabohu! Chvalabohu, tieto radovánky už viac neočakávam! Fúúú!“ Nurit prudko vydýchla a prevrátila oči.

Opäť sa priblížili k nákladiaku, Veňa naň znepokojene zaškútil. Mal si vziať vodičský preukaz a sám šoférovať. Nurit vždy viedla auto priamoúmerne tým najmenším záchvevom svojej duše.

„Hej, Myška, dívaj sa na cestu. Aspoň občas. Lebo nedôjdeme.“

„No a čo? Neprekážalo by mi to. Aj tak nechápem, čo tam chceš tolko robiť? Na stretnutie s kamarátmi celkom stačí jeden večer. Zájdete do reštaurácie, posedíte si, podebatujete, pospomínate si, ako ste na diskotékach balili baby.“

„Vtedy sme nemali diskotéky.“

„Mali ste aspoň baby?“

Veňa potlačil úsmev. Čo bolo, bolo, zapierať je hlúpe. Celkom chápal, prečo sa Nurit znepokojuje. Je to jeho vina. Doteraz sa neodhodlal vziať manželku do toho mesta, ukázať jej ho, prejsť sa po uliciach, postáť s ňou na nábreží, oboznámiť ju so špecifickou peterburskou clivotou, zamiesenou z rozletu a zúfalstva. Nurit poznala Rusko len z jeho nechotných odpovedí na jej otázky, ktorých bolo spočiatku veľa a zvedavých, a potom čoraz menej, postupne odumierali, až napokon pod zdržanlivým nebom jeho nevyspytateľnej uzavretosti odumreli ako tie kopčeky. Sám by nevedel vysvetliť, prečo nepúšťal ženu do trinástej komnaty svojej duše, kde spod hustého prachu prebleskovala ihla Admirality, kde

ťažkopádne plynula mohutná olovená rieka, padal drobný dážď a pri vchode do metra čvachtala hrdzavá člapkanina, kde nad februárovou čiernou poľadovicou bolo jasne cítiť opojnú a sladkobôľnu vôňu júna a čremchy.

Prečo? Žeby od strachu? Nebál sa ani tak toho, že to žena nepochopí, skôr toho, že začne rozprávať a všetko okamžite zmizne do čerta. Len čo začne sfukovať prach zo starých obrázkov, uhládzať kresby v baltskom piesku, odháňať rukami opadané lístie z nepreniknuteľnej hladiny Kriukovovho kanála, Fontanky, Karpovky, hneď sa všetko vyparí, rozplynie. Radšej bude mlčať. A Nurit krčila plecami, nenástojila – nechceš hovoriť, nechaj tak. Čo bolo, už prešlo.

Nie veru, neprešlo. Stačilo, aby sa len raz rozdrnčal prekliaty telefón – a tu ho máš! Chlap sa splašil, začal pobiehať, v nemocnici si vybavil mimoriadnu dovolenku, zrušil prednášky na univerzite, všetko odhodil. Ale prečo by mal niečo odhadzovať, veď celý život má harmonický a pokojný, nezdá sa, že mu niečo hrozí. No keby aj hrozilo, keby mal čo odhodiť, určite by to urobil! A táto doteraz neznáma časť manželovej duše ľakala Nurit svojou nečakanou silou. Akoby príznak dávno pochovanej, zabudnutej minulosti zrazu vyskočil z hrobu, drzo sa usadil v ich obývačke a celú ju zaplnil.

Pokúsila sa protestovať, zakazovať, škriepiť sa, odúvať sa, postupne vyskúšala všetky svoje nátlakové metódy, ktoré predtým fungovali spoľahlivo, no ukázali sa totálne neúčinné na tú novú Veňovu zvláštnu zamyslenosť, na ten nový Veňov zahmlený pohľad, smerujúci do neznámych diaľav, neznámych pre ňu, pre Nurit, ktorá kedysi seabedome zabudla na základné ženské pravidlo: treba dobyť kompletne celý priestor mužskej slobody, všade rozmiestniť svoje vojská a nenechávať v tyle jediné miestečko, v ktorom by sa mohlo zrodiť nejaké prekvapenie. Ak mu ho z hlúposti či z nedbanlivosti nechala, môže sa hnevať len na seba. Tento nový neznámy Veňa počúval, a nepočul, neurážal sa na slová, aké ho ešte nedávno vytáčali, dobrosrdečne prikyvoval a robil si po svojom.

Nurit sa vzdala a povedala si, že sa mu zavesí na krk – nesmelo naznačila, že ani ona by nedbala uvidieť jeho rodné mesto, no Veňa rozhodne odmietol: „Nabudúce, miláčik, nabudúce...“

Kategoricky odmietla rozlúčiť sa s ním napochytrou pri vchode do terminálu ako zvyčajne, keď ho odprevádzala nakrátko na nejakú konferenciu. Mimochodom, často chodievali spolu aj na konferencie, a nie preto, že by mu chcela visieť na krku, jednoducho im vždy bolo dobre, keď boli spolu, pričom to vôbec nepredstierali, tak to jednoducho cítila. O tom, či pocestuje s mužom alebo nie, rozhodovala vždy ona, nie on. Niekedy sa Nurit nechcelo letieť alebo jej to nevychádzalo, vtedy odviezla Veňu na letisko, pred vchodom do terminálu ho náhlivo pobozkala na líce a okamžite odišla, aby nedostala pokutu za státie na zakázanom mieste. No tentoraz hneď zahla na parkovisko, dlho márne hľadala miesto bližšie ku vchodu, no zrazu sa na to vykašlala a zaparkovala celkom na konci. Veňa pre istotu mlčal, prípadné poznámky si nechal pre seba. Cestou z parkoviska sa Nurit rozplakala.

„Akosi ťa to vzalo, Myška,“ znepokojil sa Veňa a zastal.

No konečne mu to došlo, pomyslela si a zaborila si čelo do jeho pleca. Možno si to rozmyslí a ostane doma.

„Namojdušu, vyprevádzaš ma, ani čo by som šiel na vojnu.“

Odprevádzanie Veňovi naozaj čoraz väčšmi pripomínalo dávne časy, keď ešte pôsobil v činnej službe ako vojenský lekár v jednom útvere, nie veľmi známom širokej verejnosti. Zavesení do seba prešli popri ochrankárovi a ocitli sa v klimatizovanom priestore terminálu.

„Nurit, aha, tam...“ na manželkino detské správanie Veňa musel použiť osvedčený rodičovský trik – odvieť pozornosť trucujúceho decka. „Tuším budem mať nezvyčajných spolucestujúcich.“

Po hale sa premávali telesne postihnutí na vozíkoch. Väčšina sa hrčila pri odbavovacom pulte linky do Sankt Peterburgu, tej samej, ktorou letel aj Veňa. Podľa nášiviek na svetroch to bolo basketba-

lové družstvo telesne postihnutých, a dokonca nie jedno, ale dve či tri.

„Hej, doktor Beny! Doktor Beny!“

Veňa sa obrátil. Milo sa naňho usmieval vozičkár s vyholenou hlavou a hustým čiernym obočím.

„Nespoznávaš ma? To som predsa ja, Dudy Regev. Operoval si ma rovno na brehu. Fakt sa nepamätáš? Libanon, deväťdesiaty tretí rok. No?“ poplieskal sa po kýpti po koleno amputovanej nohy.

„Dudy?“ neisto zopakoval Veňa. „Pravdaže sa pamätám. Ale s tou holou hlavou by som ťa nespoznal, braček. Počuj, a čo má byť to...“

„Šampionát!“ radostne oznámil muž s čiernym obočím. „Medzinárodný basketbalový turnaj vozičkárov. V San... eee... ako sa len... v San Pitsburghu. Letíme tam. Aj ty? So ženou? Vraj je to koniec sveta, nič zaujímavé tam nie je.“

„Regev! Regev!“ od pultu ktosi nástojčivo a zlostne volal na vozičkára.

„Idem, idem, hneď som tam!“ Regev šikovne otočil vozík a hodil rukou. „Fajn, uvidíme sa v lietadle!“

„Tak vidíš,“ povedal Veňa žene, „bude mať kto dávať na mňa pozor.“

Nurit prikývla. Napodiv sa jej naozaj akosi uľavilo, akoby to hlučné družstvo Izraelčanov zriedilo Veňovu ľakajúcu tajuplnosť a spravilo ju prijateľnejšou.

„Dobre, dobre, už bež,“ pobozkala ho na okraj pier. „Len sa mi nevráť ako cudzí človek. A volaj každý deň. Sľubuješ?“

V lietadle sa invalidi pustili do spevu. Ruské letušky vypliešťať oči a usmievali sa, nejedna melódia sa im videla byť známa, hneď by sa pridali. Veňa sedel pri okne, hľadel na more hlboko pod sebou, na ostrovy, na spenené čiary, ktoré sa tiahli za loďami, a zažíval zvláštny pocit: neletí v lietadle, ale mimo neho, nemá nič spoločné s ťažkým hlučným strojom, v ktorom sedí. Nie,

nesedí, ale s doširoka rozťahnutými rukami letí a čelom pretína oblaky a chladné vzdušné prúdy. Prvý raz čosi také pocítil už pred mesiacom na zemi, chvíľu po tom, keď položil telefónne slúchadlo. Vtedy ešte nedal Vadkovi definitívnu odpoveď, no už ju vedel, už sa rozhodol, a to rozhodnutie bolo jediné možné a také neodvratné, že zapochybovať o ňom sa zdalo byť nehorázne a neprirodzené. Položil slúchadlo a Nurit sa spýtala z kuchyne: „Ben, kto to bol?“ Tak ho volala celý život: Ben. Nie Beny, nie Benjamin, nie Veňa, ale Ben, akoby mu nebola manželkou, ale matkou a možno v tom bol nejaký zmysel, charakterizujúci ich vzťah, v ktorom vždy a o všetkom rozhodovala ona. Prekvapene odpovedal: „Idem do Pitera...“ Spýtala sa: „Čože?“ A on to ešte prekvapenejšie zopakoval, potom si uvedomil, čo povedal, v tej chvíli prvý raz pocítil to nezvyčajné oduševnenie, dokonca nadšenie, dokonca pocit, že vzlieta. A od tej chvíle sa neustále ponáral do seba, takmer každú hodinu si overoval – je to ono? je to o mne? – a bál sa, že „to“ sa niečoho zľakne a zmizne, zhasne, stratí sa tak nečakane, ako sa zjavilo.

Nurit nasadila dôsledný pressing po celom ihrisku. Útočila zo všetkých strán naraz. Presviedčala, vysmievala sa, plakala, využívala každú možnosť, každého spojenca, tlačila na každý kláves, brnkala na každú strunu. Spravidla nemával šancu prejsť takouto smršťou bez ujmy, ale teraz to bolo inak – nemusel ňou prechádzať, keďže sa nad ňou vznášal v spoľahlivej výške svojej eufórie. Náhle bol nezraniteľný, čo Nurit nečakala ani vo sne, no pravdupovediac ani on.

Veňa odišiel z Piteru pred tridsiatimi rokmi ako poslucháč tretieho ročníka lekárskej fakulty a odvtedy nebol v Rusku ani raz. Nie zo zásady, tak akosi to vyšlo. Tým skôr, že prvé roky, keď ho to naozaj ťahalo späť tak silno, až mu z toho zvieralo žalúdok, to jednoducho nebolo možné. Potom sa to nemožné znásobilo vojnou s Libanonom. Navyše, Veňov osobný pobyt medzi mínami,

bombami a granátmi sovietskej výroby poriadne utlmil jeho počiatčnú nostalgiiu.

V deväťdesiatych rokoch už mohol bez problémov získať vízum a kúpiť si letenku každý, žiaľ, okrem doktora Veniamina Kotlera. Ten pracoval vo veľkej nemocnici a prednášal na univerzite, no niekoľkokrát v roku ho povolávali plniť delikátne vojenské úlohy a ich fixnou prílohou bol dlhý zoznam obmedzení vrátane zákazu cestovať do niektorých krajín. Rusko, hoci postperestrojkové, stálo v zozname „niektorých“ na jednom z prvých miest.

Neskôr ho už nepovolávali a zoznam zákazov stratil význam, no Veňa sa akosi nevedel rozkývať a po návšteve Rusku ani nejako zvlášť netúžil. Už len zo zotrvačnosti sa nezamýšľal ani len nad tou možnosť, a ak sa aj zamyslel, hneď sa vynárali otázky. Treba? Kto ťa tam čaká? Čo tam ostalo z minulosti? A odpovede boli takéto: Netreba. Nik. Nič.

Telefón zazvonil neskoro večer, keď Nurit a Veňa už driemali pred televízorom. Nurit zamračene zdvihla slúchadlo, chvíľu počúvala, ustarostene pokrčila plecami a odovzdala slúchadlo Veňovi:

„To bude asi pre teba. Nerozumiem mu, hovorí po anglicky, alebo...“

„Haló?“ povedal Veňa.

Slúchadlo chvíľu váhalo a potom mužským, nejasne známym hlasom vyplulo niekoľko neohrabaných imitácií, veľmi vzdialene pripomínajúcich svoje anglické originály:

„Aj vont mister Kotler...“ Hlas opäť zaváhal a s neskrývaným odporom dodal: „Plíz.“

„Spíking,“ opatrne povedal Veňa.

„Pikmi?“ okamžite reagoval hlas v slúchadle. „Akými pikmi? To nevieš, ty somár, že ak nemáš čím vyjsť, máš vyjsť trefmi? Ja ti dám pikmi!“

„Pardon...“ povedal Veňa. Už mu dochádzalo, kto je to, no ešte neveril vlastným ušiam. „Nerozu...“

„Počuj, ty stará prašina!“ hlas v slúchadle bol zároveň drsný i nežný. „Všetko som čakal, no to, že ma nespoznáš...“

„Vaďa?“ ticho sa spýtal Veňa. „Vaďka, to si ty? Odkiaľ voláš?“

„Z južného pólu! Čo mi to dávaš za sprosté otázky, ja tvoju mater! Mimochodom, keď už sme pri tom, ako sa má Marija Michajlovna?“

„Ďakujem, dobre...“

„To je super. Počuj, Veňka, idem rovno k veci. Dostal som nápad – stretnime sa. Vo štvorici ako voľakedy. Blížia sa nám voľajaké jubileá, budeme mať spolu dvesto rokov, škoda to nevyužiť. Oslávime to, pospomíname si na zlatú mladosť. Tých dvoch smradov som už nakopol – aj Vovku, aj Viťu. Už len ty chýbaš. Čo ty na to?“

„Kde? Kedy?“

„Akože kde? Načisto ti tam za tie roky preskočilo? V Piteri, kde inde... Dotrep sa predposlednú aprílovú nedeľu. Vovka a ja máme akurát narodeniny.“

„Viem. Dvadsiateho druhého a dvadsiateho piateho.“

„Super, nezabudol si! Tak ako? Vezmi si dva týždne dovolenky, kúp si letenku a o ničom viac nešpekuluj. Ja ťa pozývam!“

V posledných Vaďkových slovách zaznel ten mimoriadne hrdý kupecký tón, s akým v časoch, keď chodili do školy, kládol na stôl fľašku krymského vína, ktorú osobne vylovil z rodičovskej železnej zásoby.

„Ty pozývaš?“

„Jasné! Ja som teraz bohatý. Oligarcha. Nepočul si o oligarchoch?“ Vaďka sa odrazu zháčil: „Počuj, stavec, ak máš problém s prachmi na letenku, rád ti vypomôžem. A neurážaj sa, hej?“

„To je v poriadku,“ odvetil Veňa. „Nejako ich naškriabem. Predám byt, vezmem si v banke úver.“

„Bingo!“ nadšene vykrikol Vaďka. „Konečne počujem starého Veňku! Takže platí?“

„Počkaj. Musím si to zrovnať v hlave. To nejde tak rýchlo.“

„V pohode!“ rovnako nadšene kričal Vaďka. „Jasná vec, zrovnaj

si to! Zapiš si číslo môjho súkromného mobilu. Volaj kedykoľvek, vo dne či v noci. Jasné? Kedykoľvek!“

Veňa si zapísal číslo a zložil slúchadlo. Sám sebe sa čudoval, prečo neodpovedal hneď. Vari by mohol neísť?

Od prvej triedy sa kamarátili vo štvorici. A navyše Vadka s Vovčkom bývali v jednom dome a určite sa dívali na seba ešte z kočíkov, keď ich mamky vozili prevetrať sa z ťažkého vzduchu spoločných bytov. Veňa a Viťka sa pridali neskôr v základnej škole. Boli nerozluční kamaráti a učitelia ich už vtedy volali Štyri Věčka. Ak uvideli jedného zo štvorice, bolo vysoko pravdepodobné, že aj ďalší traja sa motajú niekde nablízku.

Štyri Věčka! Vlastne ich bolo päť, ak za piate rátame Vasilievský ostrov, zvaný aj Vaskov, s tichou riečkou Smolenkou a tajomným svetom hrobov hneď na troch cintorínoch: pravoslávnom, arménskom a, pravdaže, na tom najdôležitejšom, najstaršom a najzáhadnejšom nemeckom, ktorému hovorili aj luteránsky – nemá, drsná pôda, terra incognita. V šesťdesiatych rokoch sa tam už nepochovávalo. O cintorín sa dávno nikto nestaral, hroby zväčša spustošili ľudia a záplavy, hrobky boli vylúpené, náhrobné kamene rozbité, nebolo treba kopať, aby človek natrafil na ľudskú kosť či lebku. Tu pod vysokými stromami s čiernymi kmeňmi, v nepriestupnej spleti pichľavých kríkov medzi nachýlenými kamennými krížmi a anjelmi s odbitými krídlami prebývala smrť, tu odpočívala po firmole na živých cintorínoch, po neprestajnej ťažkej práci, ktorú vykonávala tam vonku. Odpočívala, teda nepracovala, nezabýjala. Možno preto sa chlapci na opustenom luteránskom cintoríne cítili v bezpečí – nie v nudnom ako pri matkovej sukni, ale vo zvláštnom, ktoré štekľilo nervy a neustále vyvolávalo pocit, že sa stane čosi nezvyčajné.

Na udržanie toho pocitu vôbec nebolo treba rozprávať strašidelné príbehy o upíroch a o Krvavej ruke, celkom stačila čierna riečna voda, svišťanie vetra, šum stromov, vlhká pleseň spustnutej

hrobky, časom vybielená čelusť, zubiaca sa spoza zosunutých zhni- tých brvien, ktoré sa od minulého storočia snažili udržať zosúva- júci sa svah. A ťažko rozoznatelné gotické nápisy na náhrobných kameňoch.

Nápisy spočiatku kamarátov nezaujímali, až kým raz Viťka, zo všetkých najzvedavejší, nahlas neprečítal priezvisko pod mramo- rovou sochou pekného kľačiaceho anjela: Štiglic. Ostatní traja mu neuverili, mysleli si, že žartuje. Fór bol v tom, že to bolo Vadkovo priezvisko, za ktoré sa strašne hanbil. Vonku ho častovali prezýv- kou fric, a keď v televízii opakovali film Hrdinstvo rozviedčika, Vadkovi to vždy najmenej na pol roka skomplikovalo život. Ne- prešiel deň, aby niekto z chalanov nenamieril Vadkovi na brucho imaginárnu pištoľu a nevyslovil hlasom herca Kadočnikova: „Ste chumaj, Štubing!“ Vadka sa zakaždým začal biť, hoci vedel, že situ- ácia sa nezlepší. Keď si raz Štiglic, môžeš byť aj Štubing.

Verný Vovka ho obetavo bránil, hoci aj on volal nešťastného Vadku všelijako, aj Štubing, aj Štirlich-Natürlich, ba dokonca Kruzenštern – Štirlic sa objavil až neskôr. No právo posmievať sa Vadkovi mal iba on, jeho najlepšie kamarát. Jednostaj ho dráždil, no vždy presne cítil, kedy prestať, aby to nedošlo tak ďaleko, že sa to už nebude dať napraviť. Vadka bol mocný a dobrácky, Vovočka prešibaný a vynachádzavý. Vždy sedávali v jednej lavici.

V biologickom kabinete na podobločniciach stáli kaktusy. Vo- vočka občas vzal odtiaľ črepník, počkal si na vhodný okamih a ne- nápadne podsunul kaktus pod Vadikovo stehno. Nečakaná bolesť Vadku vystrelila zo stoličky.

„Au!“

„Ššššštiglic!“ syčala nahnevaná biologička. „Ako to, že neobsedíš na mieste? Prečo tvoj sused obsedí, a ty nie?“

Trieda sa pučila od smiechu, Vovočka nevinne klipkal očami, v takých chvíľach ich mal mimoriadne belasé, a chudák Vadik škripal zubami v bezmocnom hneve. No hnev z neho do konca hodiny vyprchal, Vadka vedel veľmi rýchlo odpúšťať. No Vovočka

sa mu každopádne celú prestávku vyhýbal, takže Vadka, šokovaný nečakaným zdúchnutím zlomyseľného kamaráta, začal pociťovať v danej situácii absolútne nemiestne výčitky svedomia. Napokon sa nerozlučná dvojica opäť zišla v jednej lavici a Vovočka zaraz spúšťal ďalšiu fázu kaktusovej injekcie.

Prvé dni si ešte Vadik pamätal, že mu hrozí nebezpečenstvo, a neustále poškuloval doľava, na kamaráta a podokenicu.

„Šššštiglic! Dávaj pozor!“ syčala biologička. „Prečo sa jednodaj pozeráš von oknom? Rátaš vrany? Zopakuj, čo som pred chvíľou vysvetľovala. Aha, nevieš? Prečo tvoj sused vie, a ty nie? Zopakuj to, Voznesenskij!“

Vovočka vyskočil a bodro referoval o tyčinkách, piestikoch a podmienených reflexoch. Podmienené reflexy ovládal najlepšie, lebo túto tému študoval bezprostredne na nešťastnom Vadikovi. Vyzeralo to takto: keď sa Vovočka presvedčil, že Vadik uprene hľadá na podokenicu, zľahka zdvihol ľavú ruku, akoby ňou chcel siahnúť na kaktus. Vadik zbystril pozornosť. A vtedy ho Vovočka zľahka pichol do ťažko skúšaného stehna, no nie kaktusom, ale prstom pravej ruky, ktorú si Vadik nevšimál. Len prstom, no chudák Vadik bol už taký vystresovaný, že aj ľahký dotyk Vovočkovho prsta vnímal, akoby ho bodla celá kaktusová plantáž. Nešťastný nadskočil na stoličke a zúfalo sa usiloval zadržať výkrik, čo sa mu dral z hrude.

„Au!“

„Štiglic! Za dvere!“

Našťastie čas zahojí všetko, aj podmienené reflexy. Vadik postupne prestal reagovať na prst a upokojoval sa, no zároveň už tak pozorne ani nesledoval podokenicu. V takých dňoch k nemu Vovočka býval mimoriadne pozorný, dokonca mu prestal hovoriť Štubing. No neodvratne sa blížil deň, keď sa Vadik bezstarostne skláňal nad poznámkami alebo pohľadom hltal nežný profil vpravo pred ním sediacej Oleňky Ivanovovej alebo si len škriabal pra-

vou rukou ľavé ucho – a vtom z ničoho nič pri jeho stehne vyrástol ďalší kaktus.

„Au!“

„Štiglic! Nemám už na teba nervy! Zajtra! Rodičia! Do školy!“

Po obede letušky pozbierali podnosy a Veňa vstal, aby sa povystieral. Uprostred kabíny ho oslovil vozičkár s čiernym obočím Dudy Regev.

„Čože, doktor, opuchli ti nohy?“ veselo zažmurkal. „Tvoje problémy na naše hlavy.“

Veňa sa chápavo usmial. Väčšina Dudyho spoluhráčov buď nemala nohy vôbec, alebo ich mala odumreté.

„Je to dôležitý turnaj, Dudy? Je šanca vyhrať ho?“

Dudy prikývol.

„To si piš! Hoci aj Rusi majú silné družstvá. A ešte Srbi. Majú z čoho vyberať. Z toho istého dôvodu ako my. Poviem ti, doktor, protipechotné míny majú veľmi dobrý vplyv na rozvoj športu u hendikepovaných.“

V hlase mu neznela zatrpknutosť, bolo to len konštatovanie. Vozičkár vyzeral celkom spokojný so životom.

„Niečo sa ťa chcem spýtať, doktor. Mal som vtedy šancu uchovať si nohu? Povedzme, keby ma chlapci dotiahli k tebe trochu skôr alebo keby sme tak dlho nečakali na vrtuľník či ešte niečo...“

„Neviem,“ odvetil Veňa. „Ak mám byť úprimný, na nohu som sa ti nejako zvlášť nepozeral. Mal si totiž vnútorné krvácanie od črepín. Kým som ťa operoval, priletel vrtuľník. A nohu ti vzali až v nemocnici, tam som ja nebol.“

„Nech ju para tlačí,“ bezstarostne povedal Dudy. „Nebudeš mi veriť, no ja som dokonca rád, že to takto vyšlo. S kamošom sme vtedy špekulovali, že odídeme z armády a šmykneme do Konga za inštruktorov. Za žoldnierov, ako sa vraví. On šiel. Teraz sedí za pašovanie diamantov. No nesedí tu, ale tam. A ja, ako vidíš...“ víťazoslávne rozhodil rukami. „Mám dobrú prácu, dobrú rodinu,

aj šport mám dobrý, chodím do zahraničia. Aj tréningy sú dobré, mierne, nik ťa nenúti vzpieraf činky. Všetko je fajn. Keby mi vtedy neboli odrezali nohu, sedel by som teraz s tým kamošom v jednej jame. Tak sa majú veci.“

„Odrežem ti aj druhú,“ navrhol Veňa. „Možno budeš ešte šťastnejší.“

„Nieee,“ zasmial sa invalid. „Lepšie už bolo. A ty načo letíš do toho... no... San... fuj... ani vysloviť to neviem.“

„Sankt Peterburgu,“ pomohol mu Veňa. „Idem si tam odpočinúť. Na pár týždňov. Obzrieť si čo a ako.“

Dudy hvizdol.

„Na pár týždňov? A čo tam chceš robiť tak dlho? Veď je to koniec sveta! Sibír! A všetko je tam drahé, zistil som si to. Radšej si mal ísť do Antalie. Hotely super! Žrádlo super! Ceny...“

„Narodil som sa tam, Dudy,“ prerušil ho Veňa, nečakal na charakteristiku antalijských cien, no domyslel si, že aj tie sú super. „A prežil som tam dvadsať rokov. Ďalších tridsať som tam nebol. To je ako vrátiť sa do iného života. A Sibír je niekde celkom inde, ty geograf.“

„Aha! Jasně!“ Dudy pokýval hlavou. „Tak ty si Rus. Akosi mi to nedošlo. Už to chápem.“

„Čo chápeš?“ s nevôľou reagoval Veňa. „Nič nechápeš. Ty žiješ tam, kde si sa narodil, ako by si to mohol chápať? Možno by si to pochopil, keby si sa dostal do toho Konga, keby ťa ta pustila tvoja noha. Hoci noha s tým nemá nič tak ako Sibír.“

„To si len myslíš, že nemá!“ uškrnul sa Dudy. „Má! A vieš prečo? Lebo vy Rusi nemáte dve nohy, ale tri. Človek nikdy nepochopí, kde ste. Dvoma akoby ste žili v Izraeli ako všetci, ale tretou stále stojíte tam, na Sibíri. Alebo v tom, ako sa len... San...“

„San Franciscu,“ napovedal mu Veňa. „A keď som ťa nádejného žoldniera ťahal späť z druhého sveta, vtedy som kde bol? Tiež na Sibíri?“

Dudy sa rozrehotal.

„Nie, milý môj doktor. Vtedy si bol v Libanone. Všetkými svojimi tromi nohami. Hádám si sa len neurazil? Prosím ťa, na invalidov sa nik neuráža. Vidíš, ja žartujem o nohe. Koho čo bolí, o tom aj hovorí. To som len tak trepal somariny. Pusť to z hlavy, hej? Aj tak budem až do smrti tvojím dlžníkom. Tak ako?“

Vystrel ruku dlaňou dohora. Veňa mu ju opečiatkoval svojou dlaňou a vrátil sa dozadu. Krátky rozhovor s Dudym mu trochu pokazil náladu. Nie, školské spomienky, ktoré ho opantali počas letu, nevybledli, nevypřchli. Hlavou mu ako predtým pomaly krúžil tanec jasných obrazov spreď tridsiatich či štyridsiatich rokov: vlhké šero nemeckého cintorína, kľačiaci anjel na hrobe s Vadkovým priezviskom, prvá flaša portského, ktorú tam vypili všetci štyria pod ochranou anjelových polámaných krídel, kaktus na podokenici biologického kabinetu, nevinný pohľad Vovočkových belasých očí, mlčanlivý, zádumčivý Viťka. A predsa, predsa len ten optimistický vozičkár trafil rovno do čierneho, vpálil mu do očí tú najčistejšiu pravdu, položil si ho na dosku, vyklepal, posolil, usmažil na cibulke: zajedz si, doktor, dobrú chuť.

Jedna noha je tu, druhá tam. Nie, toto je o inom. Dom, ktorý sa vnútri rozdelil, neostane stáť. Aj toto je o inom. Vari on, Veňa, stojí? Letí, o tom niet pochyb. Dole plávajú rieky a doliny. Mimochodom, čie sú teraz? Ukrajinské? Ruské? Čerthovie. A ty? Ty si teraz čí, Veňa Kotler? Kotlerov z prvého poschodia sivého začadeného domu na Železnovodskej, prvá brána od rohu, pach mačiek, obhorené poštové schránky, nožíkmi dorezané dvere výťahu, holá žiarovka na zaizolovanom drôte, vulgárne nápisy na stenách? Alebo si niekoho iného, patíš univerzite, nemocnici, armáde, rodine, si primár, vojenský lekár v hodnosti majora v zálohe, otec troch, manžel jednej, sluha domu, auta, gauča, televízora, kávovaru, odšťavovača života? Čí si?

Jedna noha je tu, druhá tam. No vari to tak vidieť nezainteresovaným pohľadom? Veď ten Dudy sa nezamyslel ani na chvíľu, vyletelo to z neho ako niečo samozrejmé, čo všetci vedia, čo netreba

objasňovať. A čo tu namietnem? Tridsať rokov prešlo, tridsať! Aj sám som už na tú tretiu nohu zabudol, myslel som si, že uschla, odpadla, lebo som ju nepotreboval. A mal som ju vôbec? Ale kdeže, tu je, je živšia než čokoľvek živé, je živšia ako tie dve živé, pevne stojí na sivom, koreňmi topoľov vydutom a polámanom asfalte Vasilievského ostrova, na trávnom brehu Smolenky, pri starých náhrobných kameňoch, tam, kde to vonia tajomstvami a nádejami, kde svet je vrstevnatý a tichý, a hlasný, a prostý, a nekonečný, až to vyráža dych.

„Pripútajte sa!“

Lietadlo začalo klesať. Veňovi náhle po chrbte prebehli zimomriavky: mali by ho čakať všetci traja, veď on prilieta posledný, ostatné tri Věčka sú už na mieste. Ako teraz vyzerajú? Dočerta, veď ja som fakt nervózny!

V telefóne Vadka povedal, že Viťku a Vovočku nevidel asi tak dlho ako Veňu. Cesty všetkých štyroch sa rozišli hneď po škole, ba čo rozišli – rozleteli sa. Veňa emigroval, Viťka šiel na univerzitu, zahľbil sa do svojej milovanej matematiky a stratil sa na seminároch a stážach, až teraz ho Vadik po dlhom hľadaní vyhrabal kdesi v Dánsku. Vovočka absolvoval vojenskú politickú školu a zmizol v paralelnej realite armádnych základní a posádok. A iba Vadka sa vydal tou najjednoduchšou, najmenej náročnou cestou: zapísal sa na prvú vysokú školu, čo mu prišla do rany s úmyslom za päť a pol bezoblačného roka pomaličky-potichučky vyštudovať a potom sa zamestnať v dajakej zapadnutej fabricku ako nejaký nenápadný inžinierik so žobrácym platom stopätnásť rubľov. Takto videl svoju svetlú budúcnosť, pričom budúcnosť mu ani trochu nekazila náladu a nelakala ho, pretože vtedy tak žili všetci alebo takmer všetci. Žeby práve táto bezstarostnosť spravila neskôr z Vadku miliardára?